

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Návrh nariadenia Rady o výskumnom a vzdelávacom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2019 – 2020), ktorý dopĺňa Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu

[COM(2017) 698 final – 2017/312 (NLE)]

(2018/C 237/06)

Spravodajca: **Jacques LEMERCIER**

Konzultácia	Európska komisia, 18.1.2018 Rada Európskej únie, 10.1.2018
Právny základ	článok 106a Zmluvy o Euratome a článok 304 ZFEÚ
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	9.3.2018
Prijaté v pléne	14.3.2018
Plenárne zasadnutie č.	533
Výsledok hlasovania	178/0/7
(za/proti/zdržalo sa)	

1. Závery a odporúčania

1.1 Program Euratomu na roky 2019 – 2020 preberá výskumné aktivity programu Euratomu na roky 2014 – 2018 a je s ním v plnej miere koherentný. Návrh Komisie obsahuje veľmi málo zmien. Tieto zmeny sa vo väčšine prípadov týkajú rozpočtu a ich cieľom je zabezpečiť kontinuitu programu.

1.2 EHSV ich berie na vedomie so zreteľom na svoje predchádzajúce stanoviská o tejto téme ⁽¹⁾.

1.3 Prvoradým cieľom výskumu v oblasti štiepenia, ktorý financuje Euratom, je posilniť bezpečnosť jadrových technológií. EHSV sa domnieva, že aspektom jadrovej bezpečnosti sa musí venovať čo najväčšia možná pozornosť. Zníženie objemu a skladovanie dlhodobého rádioaktívneho odpadu, kontrola štiepných materiálov a ochrana pred žiarením musia byť taktiež súčasťou priorít. Tieto oblasti výskumu sa musia šíriť v rámci Európskeho jadrového fóra (ENEF), kde je zastúpená občianska spoločnosť, teda aj EHSV.

1.4 EHSV opakovane uvádza a potvrdzuje svoj kľúčový odkaz, ktorý sformuloval v tejto súvislosti, a síce „že musíme zachovať a ďalej prehľbovať naše poznatky v oblasti jadrovej technológie, jej využitia a následkov. Rámcový program Euratom v oblasti výskumu a vývoja je v tejto oblasti významným prínosom pre Európu, keďže plní koordinačnú funkciu pri združovaní prostriedkov a integrácii spoločného úsilia ⁽²⁾“.

1.5 EHSV takisto pripomína svoje želanie, aby Európska komisia naďalej podporovala rozvoj nefosílnych energií z obnoviteľných zdrojov a pristúpila k opätovnému nastoleniu rovnováhy, pokiaľ ide o podiel jadrovej energie v rámci energetického mixu v jednotlivých štátoch.

1.6 Mnohé incidenty, ku ktorým došlo v európskych elektrárnach, dokazujú, že v dôsledku využívania subdodávateľských služieb vznikajú pri údržbe jadrových elektrární nebezpečné situácie. EHSV sa domnieva, že subdodávateľské služby sa musia obmedziť a musí sa pre ne vytvoriť prísny rámec.

1.7 EHSV žiada, aby sa osobitná pozornosť venovala týmto otázkam v súvislosti s brexitom a odstúpením *de facto* Spojeného kráľovstva od Zmluvy o Euratome.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 34, 2.2.2017, s. 66, Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 111 a Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 127.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 111 a Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 127.

2. Zhrnutie oznámenia Komisie

2.1 Cieľom návrhu Komisie je prijať nové nariadenie na predĺženie všetkých výskumných aktivít vykonávaných podľa nariadenia Rady (Euratom) č. 1314/2013 o výskumnom a vzdelávacom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2014 – 2018), ktorý prispieva k rámcovému programu v oblasti výskumu a inovácií Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu.

2.2 Návrh programu Euratomu na obdobie 2019 – 2020 dopĺňa program Horizont 2020. V návrhu je určený rozpočet pre priame a nepriame opatrenia, sú v ňom stanovené ciele výskumu a vývoja a identifikované podporné nástroje pre túto oblasť.

2.3 V súlade s článkom 7 Zmluvy o Euratome je súčasný program Euratomu (2014 – 2018) viazaný päťročným časovým rámcom. Zámerom návrhu je zabezpečiť hladké pokračovanie programu v období 2019 – 2020. Týmto prístupom sa zabezpečí väčšia súdržnosť s časovým harmonogramom programu Horizont 2020. Keďže program Euratomu a program Horizont 2020 sledujú vzájomne sa dopĺňajúce ciele, je takýto prístup o to dôležitejší.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 EHSV berie na vedomie závery Komisie o priebežnom hodnotení programu Euratomu (2014 – 2018) a najmä skutočnosť, že z analýz, ktoré Komisia vykonala, „nevyplývajú nijaké presvedčivé zistenia, na základe ktorých by sa mohli spochybniť stratégie a formát programu na obdobie 2014 – 2018 alebo by sa mohol vyžadovať návrh revízie rozsahu, činnosti alebo spôsobu vykonávania programu v období 2019 – 2020.“

3.2 EHSV takisto konštatuje, že v rámci verejnej konzultácie, ktorá prebiehala od októbra 2016 do januára 2017 s cieľom zdokumentovať priebežné hodnotenie programu Euratomu (2014 – 2018) a návrh programu Euratomu (2019 – 2020), boli zistené celkovo pozitívne odhady: 80 % účastníkov súhlasilo s programom (vyjadrilo s ním súhlas alebo rozhodný súhlas). Účastníci okrem toho osobitne ocenili získané výsledky, pokiaľ ide o vzdelávanie a odbornú prípravu, výskum v oblasti odpadového hospodárstva, bezpečnosť existujúcich reaktorov a výskum v oblasti jadrovej syntézy. Napriek tomu sa nezdá, že program mal pákový efekt na súkromné investície.

3.3 Komisia sa nakoniec zaväzuje dbať na to, aby sa pri príprave pracovného programu Euratomu na obdobie 2019 – 2020 alebo v rámci jej bežných činností dohľadu nad programom Euratomu a jeho riadenia zohľadnili odporúčania rôznych zúčastnených strán a aby sa v posúdení vplyvu ex ante budúceho programu Euratomu, ktorý je súčasťou nového viacročného finančného rámca (po roku 2020), zohľadnili odporúčania týkajúce sa dlhodobějších aspektov.

3.4 EHSV berie na vedomie vyššie uvedené skutočnosti a so zreteľom na svoje predchádzajúce stanoviská o tejto téme súhlasí s návrhom Komisie.

3.5 V súlade so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami EHSV zdôrazňuje, že prvoradým cieľom výskumu v oblasti štiepenia, ktorý financuje Euratom, je posilniť bezpečnosť jadrových technológií. EHSV sa domnieva, že aspektom jadrovej bezpečnosti sa musí venovať čo najväčšia možná pozornosť. Zníženie objemu a skladovanie dlhodobého rádioaktívneho odpadu, kontrola štiepných materiálov a ochrana pred žiarením musia byť taktiež súčasťou priorít.

3.6 EHSV opakovane zdôrazňuje, že *musíme zachovať a ďalej prehlbovať naše poznatky v oblasti jadrovej technológie, jej využitia a následkov. Rámcový program Euratom v oblasti výskumu a vývoja je v tejto oblasti významným prínosom pre Európu, keďže plní koordinačnú funkciu pri združovaní prostriedkov a integrácii spoločného úsilia* ⁽³⁾.

V Bruseli 14. marca 2018

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 111 a Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 127.